

Nowe formy usług informacyjnych

Mobilna biblioteka dla mobilnych
użytkowników

Dr hab. Marek Nahotko, prof. UJ

Homo mobilitus?

- Mobilność jako **cecha gatunku ludzkiego**;
- Wielkie wędrówki ludów w paleolicie;
- Wędrówki po wielkich odkryciach geograficznych;
- Gawrysiak: **współczesne migracje** „duże” (np. do innych krajów) i „małe” (codzienne podróże do pracy, ośrodków kultury, gastronomii...);
- „Wędrówki” w poszukiwaniu informacji, coraz częściej bez potrzeby przemieszczania się w przestrzeni fizycznej (**wędrówki w cyberprzestrzeni**).

Mobilna biblioteka

- Mobilne **źródła informacji**: sieciowe zasoby bibliograficzne i pełnotekstowe, nowe gatunki źródeł;
- Mobilne **technologie informacyjne**: sieci mobilne, sprzęt (laptopy, tablety, smartfony...) i oprogramowanie (specjalne wersje mobilne);
- Mobilni **użytkownicy**: przemieszczają się wraz ze swoimi źródłami informacji w czasie i przestrzeni, pokolenie Google;
- Mobilni **bibliotekarze** w organizacji pracy wspierającej mobilność.

Mobilny bibliotekarz (Jędrzejczak)

- Mobilność w zakresie **obszarów wiedzy**: znajomość nowych źródeł, technologii, kompetencji informacyjnych, technik samokształcenia;
- Mobilność **w instytucji**: doskonalenie zawodowe, nowe kompetencje zawodowe;
- Mobilność **pomiędzy instytucjami**: wymiana doświadczeń, wspólne inicjatywy, wymiany pracowników (Erasmus);
- Brak mobilności rozumianej dosłownie.

Wędrujący bibliotekarz

- ***Roving librarian, roaming reference***: wędrujący, tułający, włączający się bibliotekarz, wykonujący wędrowne usługi informacyjne;
- Bibliotekarz świadczący **usługi w sposób inny niż tradycyjny**: wędrowny, poza biblioteką, wyprzedzając potrzeby, w miejscu zapotrzebowania na usługi informacyjne;
- Działania z natury rzeczy dotyczą głównie działalności informacyjnej i OIN;
- Wszystkie działania wykonywane poza stałym miejscem funkcjonowania oddziału informacji.

Wygoda użytkowników

- Przeniesienie usług informacyjnych w **miejsce przebywania użytkowników**;
- Trzy typowe miejsca realizacji:
  - Oferowanie w określonych godzinach pomocy i porad w miejscach przeznaczonych do **nauki i w akademikach**,
  - Oferowanie w określonych godzinach specjalistycznych usług informacyjnych w pomieszczeniach **wydziałowych/instytutowych**,
  - Mobilne usługi w budynku biblioteki **poza oddziałem informacji** lub w najbliższym otoczeniu.

Przyczyny wędrówek

- Spadek liczby wizyt/zapytań w tradycyjnym OIN, bez spadku odwiedzin w bibliotece, przyczyny:
  - Niechęć do przerywania własnych wyszukiwań użytkownika,
  - Obawa przed wykazaniem się niewiedzą,
  - Postrzeganie bibliotekarza jako onieśmielającego i wyniosłego, zbyt zajętego własnymi sprawami.
- Dostępność odpowiednich **technologii mobilnych**: tablety, sieć bezprzewodowa.

Strategia wędrówek

- Bardzo ważne zaangażowanie pracowników i długofalowe planowanie działań;
- Dobór personelu, szkolenia;
- Określenie godzin i miejsca pracy;
- Oznakowanie bibliotekarzy wędrujących;
- Sposoby informowania o usługach;
- Zaopatrzenie w sprzęt, oprogramowanie i zasoby informacyjne;
- Sposób realizacji usług;
- Prowadzenie odpowiednich statystyk.

Personel i sprzęt

Personel i sprzęt

Oznakowanie personelu

Informacja o usługach

The Result!

Preparing tomorrow's professionals

Need research help?
The Librarian is

IN

at St. Charles Borromeo, Oak Brook, De La Salle,
Benilde, and the Arts & Sciences Building

Statystyki

Roving Observations Form

*Wymagane

Name *

Wybierz ▾

Date of Observation *

DD MM RRRR

- - 2019

Time of Observation *

Wybierz ▾

What was the most interesting thing you observed?

Twoja odpowiedź

What seemed worked to well during your roving, or what might you do differently next time?

Twoja odpowiedź

What can the Library contribute in terms of people, resources, or services to this location?

Twoja odpowiedź

PRZEŚLIJ

The screenshot shows the web interface for the Lansing Community College Library Roving Observations Form. At the top left is the library logo. The form includes several input fields: 'Date Stamp' (empty), 'Entered By' (dropdown menu with 'Bensten, Suzanne' selected), and 'Internal Note' (empty). Below these are three columns of options: 'Type of Transaction' with radio buttons for 'Information', 'Instruction', and 'Telephone'; 'Length of Transaction', 'Time of Day', and 'Day of Week' each with a 'Select a value' dropdown; 'Location' with a 'Select a value' dropdown; 'Topic' with checkboxes for 'Research/Databases', 'Research/Web', 'Research/Print', 'Reserves/Textbooks', 'Citation', 'Computer/Tech Help', 'Tutoring', and 'Other'; and 'Subject' with a 'Select a value' dropdown and a text input field for 'If Other, please enter Subject here'. A 'Submit' button and a link to 'Unselect/reset all fields.' are at the bottom left. A 'Roving Observations Form' link is on the right side of the form area.

Wnioski

- Wędrujący bibliotekarze oferują **bezpośrednie** (twarzą w twarz), **spersonalizowane usługi informacyjne**;
- Nowe technologie umożliwiły bibliotekarzom **powrót do swoich użytkowników** na wydziałach, pracę w bezpośredniej bliskości małych grup użytkowników;
- **Patrick Leonard**: jeżeli bibliotekarze pozostaną zamknięci w bibliotekach, to wkrótce umieszczeni zostaną na liście gatunków zagrożonych;
- Rozwiązaniem może być **aktywne uczestnictwo bibliotekarzy w procesach nauczania i uczenia się**, przejawiające się m.in. w „misyjnym wyjściu na zewnątrz zaciśza pomieszczeń bibliotecznych”.

Dziękuję za uwagę!